

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ધ યુનાઈટેડ પ્લાન્ટર્સ એસોસિએશન ઓફ સધર્ન ઇન્ડિયા

વિ.

કે.જી. સંગમેશ્વરન અને અન્ય

માર્ચ ૬, ૧૯૯૭

[એસ.સી. અગ્રવાલ અને એસ. સધીર અહમદ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

મંજૂર કાયદો – તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૪૭-કલમ ૪૧(૧) અને (૨)-તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ રૂલ્સ, ૧૯૪૮-નિયમ ૯(૩)-ધ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ ૧૯૪૭-૧૧એ-બડતરફી-અપીલ પર-એપેલેટ ઓથોરિટીએ બડતરફી હુકમ રદ કર્યો-અપીલના તબક્કે પુરાવા માન્ય રાખવામાં આવ્યા નહિ-કોર્ટે ઠેરવેલ કે, એપેલેટ ઓથોરિટીને પોતાના તારણ પર આવવા માટે પુરાવા લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે-કર્મચારીને પુરાવા રજૂ કરવા ન દેવામાં ગંભીર ભૂલ કરવામાં આવી-એપેલેટ ઓથોરિટીનો હુકમ રદ કરવામાં આવ્યો.

અપીલકર્તા સાથે નોકરી કરતા સામાવાળાને ગંભીર ગેરવર્તણૂક બદલ સેવામાંથી બડતરફ કરવામાં આવ્યા હતા. બડતરફીના હુકમને સામાવાળા દ્વારા તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૪૧(૨) હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો. અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી હતી

અને તેમની બડતરફી એ આધાર પર રદ કરવામાં આવી હતી કે કોઈ તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. અપીલકર્તાની પુરાવા રજૂ કરવાની અરજી મંજૂર કરવામાં આવી ન હતી. આથી હાલની અપીલ છે.

અપીલકર્તાની રજૂઆત એ હતી કે એપેલેટ ઓથોરિટીએ તેમને પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈતી હતી કારણ કે તેની પાસે અપીલના તબક્કે પુરાવા નોંધવાનો અધિકારક્ષેત્ર અને સત્તા હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે જે હુકમ દ્વારા સામાવાળાની સેવાઓનો અંત લાવવામાં આવ્યો હતો તે બડતરફીનો હુકમ ન હતો અને તેથી ખાતાકીય તપાસ હાથ ધરવાની કોઈ આવશ્યકતા ન હતી.

સામાવાળાની રજૂઆત એ હતી કે જો ખાતાકીય તપાસ દરમિયાન પ્રારંભિક તબક્કે સુનાવણીની તક આપવામાં આવી ન હતી, તો અપીલના તબક્કે તક આપીને ક્ષતિ સુધારી શકાય નહિ.

અપીલ મંજૂર કરતા, આ કોર્ટે

કોર્ટે ઠેરવેલ કે: ૧. બડતરફીનો હુકમ, પ્રથમદર્શી રીતે શિક્ષાત્મક પ્રકૃતિનો છે કારણ કે સામાવાળાને ઉચાપત સહિતની ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે. આ હુકમ એક હાનિરહિત હુકમ નથી અને તેને એવા હુકમ તરીકે ગણી શકાય નહિ કે જેના દ્વારા સામાવાળાની સેવાઓનો માત્ર અંત લાવવામાં આવ્યો હોય. તેઓને વાસ્તવમાં સેવામાંથી બડતરફ કરવામાં આવ્યા હતા. [૭૬૧-ડી]

૨. ધ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ ની કલમ ૧૧એ સંસદ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં એ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ પાસે માત્ર બડતરફીના હુકમને રદ કરવાની અને કામદારોને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવાની જ સત્તા નથી, પરંતુ તેને ઓછી સજા આપવાની પણ સત્તા છે. જોકે, કલમ ૧૧એ ની શરતમાં એ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ માત્ર રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી પર જ આધાર રાખશે અને નવા પુરાવા લેશે

નહિ. પરંતુ જ્યાં તપાસ ક્ષતિયુક્ત હતી, ત્યાં ટ્રિબ્યુનલ આરોપોના ગુણદોષ નક્કી કરવા માટે નવા પુરાવા લઈ શકે છે. [૭૬૩-એ-બી, ડી]

૩. પુરાવા નોંધવા અને પોતાના તારણ પર આવવા માટે એપેલેટ ઓથોરિટીનું અધિકારક્ષેત્ર ખૂબ વ્યાપક છે. જો ખાતાકીય તપાસમાં પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા હોય અને ત્યારબાદ બડતરફીનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તો પણ, એપેલેટ ઓથોરિટી માટે, જરૂર પડે તો, પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તેવા પુરાવા નોંધવાનું ખુલ્લું રહેશે. તેનાથી વિપરીત, જો ખાતાકીય તપાસ એકપક્ષીય હોય અથવા કાર્યવાહી દરમિયાન કોઈ પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા ન હોય, તો કર્મચારી તેની સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપો માટે દોષિત હતો કે નહિ તે મહત્વના પ્રશ્ન પર પોતાના તારણ પર આવવા માટે એપેલેટ ઓથોરિટી વધારાના પુરાવા લેવામાં વાજબી ગણાશે. આમ એપેલેટ ઓથોરિટી પાસે અપીલના તબક્કે પુરાવા લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે; અને તે કસૂરવાર કર્મચારીના દોષ વિશે પોતાના તારણ પર આવી શકે છે. [૭૬૫-બી-સી]

૪. એપેલેટ ઓથોરિટીએ સામાવાળાના ડિસ્ટ્યાર્જ/બડતરફીના હુકમમાં માત્ર એ આધાર પર દખલગીરી કરી છે કે ખાતાકીય તપાસ યોજવામાં આવી ન હતી. તેણે પુરાવા નોંધવા માટે અપીલકર્તાની અરજી અંગે નિર્ણય લીધો ન હતો. તેથી, એપેલેટ ઓથોરિટીએ, વધારાના પુરાવા માટે અપીલકર્તાની અરજીનો નિકાલ ન કરીને અને એ આધાર પર અપીલનો નિકાલ કરવા આગળ વધીને કે બડતરફીનો હુકમ ખાતાકીય તપાસ હાથ ધર્યા વિના પસાર કરવામાં આવ્યો હોવાથી તે કાયદાની દૃષ્ટિએ ખામીયુક્ત હતો, તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે. [૭૬૭-એફ-જી]

૫. એપેલેટ ઓથોરિટીએ ખાતાકીય તપાસમાં નોંધાયેલા તારણોને ધ્યાનમાં લીધા વિના, તેના દ્વારા નોંધાયેલા પુરાવાઓના આધારે પોતાના તારણ પર આવવું પડશે અને અપીલના તબક્કે સામાવાળાને સુનાવણીની જે તક પૂરી

પાડવામાં આવી રહી છે તે ન્યાયી અને યોગ્ય તપાસની માંગને પૂરતા પ્રમાણમાં સંતોષશે. [૭૬૮-એચ, ૭૬૯-એ]

ધ વર્કમેન ઓફ મેસર્સ ફાયરસ્ટોન ટાયર એન્ડ રબર કંપની ઓફ ઈન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. ધ મેનેજમેન્ટ અને અન્ય, એ.આઇ.આર. (૧૯૭૩) એસસી ૧૨૨૭ અને ચેરમેન, મેસર્સ બ્રુક બોન્ડ ઈન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. ચંદ્ર નાથ ચૌધરી, [૧૯૬૯] ૧ એસસીઆર ૯૧૯, પર આધારિત.

મેસર્સ ઈન્ડિયન આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિ. વિ. ધેર વર્કમેન, એ.આઇ.આર. (૧૯૫૮) એસસી ૧૩૦; મેસર્સ ભારત સુગર મિલ્સ લિ. વિ. જય સિંહ, [૧૯૬૨] ૩ એસસીઆર ૬૮૪; બર્કિંગહામ એન્ડ કર્ણાટિક કંપની લિ. વિ. વર્કર્સ ઓફ ધ કંપની, (૧૯૫૨) લેબ આઈસી ૪૯૦; મેનેજમેન્ટ ઓફ રિટ્ચ થિયેટર (પ્રાઇવેટ) લિ. વિ. ઈટ્સ વર્કમેન, [૧૯૬૩] ૩ એસસીઆર ૪૬૧; ખારદાહ કંપની લિ. વિ. ધેર વર્કમેન, [૧૯૬૪] ૩ એસસીઆર ૫૦૬; વર્કમેન ઓફ મોતીપુર સુગર ફેક્ટરી (પ્રાઇવેટ) લિ. વિ. મોતીપુર સુગર ફેક્ટરી, [૧૯૬૫] ૩ એસસીઆર ૫૮૮; સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા વિ. આર.કે. જૈન અને અન્ય, [૧૯૭૨] ૧ એસસીઆર ૭૫૫; દિલ્લી ક્લોથ એન્ડ જનરલ મિલ્સ કંપની લિ. વિ. લુધ બુધ સિંહ, (૧૯૭૨) ૧ લેબર લો જર્નલ ૧૮૦ એસસી; ધ ઈસ્ટ ઈન્ડિયા હોટેલ્સ વિ. ધેર વર્કમેન અને અન્ય, એ.આઇ.આર. (૧૯૭૪) એસસી ૬૯૬; ધ ફૂપર એન્જિનિયરિંગ લિ. વિ. પી.પી. મુંઢે, એ.આઇ.આર. (૧૯૭૫) એસસી ૧૯૦૦; રસ્ટન એન્ડ હોર્ન્સબી લિ. વિ. ટી.બી. કદમ, એ.આઇ.આર. (૧૯૭૫) એસસી ૨૦૨૫; ભારત ફોર્જ કંપની લિ. વિ. એ.બી. ઝોડગે અને અન્ય, [૧૯૯૬] ૪ એસસીસી ૩૭૪; રેમિંગ્ટન રેન્ડ ઓફ ઈન્ડિયા લિ. વિ. થિરુ આર. જંબુલિંગમ, [૧૯૭૫] ૨ એસસીઆર ૧૭; યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. તુલસી રામ પટેલ, [૧૯૮૫] ૩ એસસીસી ૩૯૮; મેનકા ગાંધી વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, [૧૯૭૮] ૧ એસસીસી ૨૪૮ અને લિબર્ટી ઓઈલ મિલ્સ અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, [૧૯૮૪] ૩ એસસીસી ૪૬૫, સંદર્ભિત.

સેલમ-શેવાપેટ શ્રી વેંકટેશ્વર બેંક લિ. વિ. કૃષ્ણાન (કે.કે.) અને અન્ય, (૧૯૫૯) ૨ એલએલજે ૭૯૭ અને શ્રીરંગમ જનોપકારા બેંક લિ. વિ. રંગરાજન (એસ.) અને અન્ય, (૧૯૬૪) ૧ એલએલજે ૨૨૧, માન્ય રાખેલ.

ઈન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઇન્ડિયા વિ. એલ.કે. રત્ના અને અન્ય, [૧૯૮૬] ૪ એસસીસી ૫૩૭, લાગુ પડતું નથી તેમ ઠેરવેલ.

સિવિલ અપીલ હુકમતઃ વર્ષ ૧૯૯૭ ની સિવિલ અપીલ નં. ૧૭૮૬.

તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ/ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર, કોઈમ્બતુર હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટીના ટી.એન.એસ.ઈ. કેસ નં. ૬ વર્ષ ૧૯૯૪ માં તારીખ ૧૨.૨.૯૬ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તા તરફે જેબીડી એન્ડ કંપની માટે જી.બી. પાઈ, ઓ.સી. માથુર અને કુ. મીરા માથુર.

સામાવાળા તરફે કે.વી. વેંકટરામન.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ એસ. સધીર અહમદ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

એસ. સધીર અહમદ, ન્યાયમૂર્તિ. મંજૂરી આપવામાં આવી.

૧. સામાવાળા, કે.જી. સંગમેશ્વરન, જેઓ અપીલકર્તા સાથે એકાઉન્ટન્ટ તરીકે કાર્યરત હતા, તેમને તારીખ ૫.૭.૧૯૯૪ ના હુકમ દ્વારા સેવામાંથી બડતરફ કરવામાં આવ્યા હતા. આ હુકમ વર્ષ ૧૯૮૬-૮૭ થી ૧૯૯૨-૯૩ ના સમયગાળા દરમિયાન સામાવાળાના ભાગ પર અને તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલ ઉચાપત સહિતની ગંભીર ગેરવર્તણૂક માટે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના માટે તેમની સામે ફોજદારી કાર્યવાહી પણ શરૂ કરવામાં આવી હતી.

૨. આ હુકમને સામાવાળા દ્વારા તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૯૪૭ (ટૂંકમાં, 'કાયદો') ની કલમ ૪૧(૨) હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ પડકારવામાં આવ્યો હતો. એપેલેટ ઓથોરિટીએ તેના તારીખ ૧૨.૨.૧૯૯૬ ના ચુકાદા દ્વારા અપીલ મંજૂર કરી, બડતરફીનો હુકમ રદ

કર્ચો અને પૂરા પાછલા વેતન સાથે સામાવાળાને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો. આ ચુકાદા સામે જ હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩. અપીલકર્તા દ્વારા બડતરફીનો હુકમ એપેલેટ ઓથોરિટી (સામાવાળા નં. ૨) દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો, મુખ્યત્વે એ આધાર પર કે બડતરફીનો હુકમ હોવાથી, તેમની સામે કરવામાં આવેલા આક્ષેપો અંગે ખાતાકીય તપાસ કર્યા વિના કાયદાની કલમ ૪૧(૧) હેઠળ પસાર કરી શકાયો ન હોત.

૪. અપીલકર્તાએ, એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ દાખલ કરેલા તેમના લેખિત નિવેદનમાં, એવી રજૂઆત કરી હતી કે કાયદો સામાવાળાને લાગુ પડતો નથી અને પરિણામે અપીલ પોતે જ જાળવવાપાત્ર ન હતી. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યારે સામાવાળાને ચાર્જ-મેમો આપવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે તેમણે તેમનો તારીખ ૨૪.૧.૧૯૯૪ નો પ્રત્યુત્તર દાખલ કર્યો હતો જેમાં તેમણે આરોપોને નકારી કાઢ્યા હતા અને તેમનો વધુ પ્રત્યુત્તર સુપરત કરતા પહેલા રેકૉર્ડની ચકાસણી માટે વિનંતી કરી હતી. અપીલકર્તાએ, તેમના ત્યારપછીના તારીખ ૧૭.૨.૧૯૯૪ ના પત્ર દ્વારા, સામાવાળા જે દસ્તાવેજોનું નિરીક્ષણ કરવા માંગતા હતા તેની વિગતો માંગી હતી. સામાવાળાએ, તેમના તારીખ ૨૦.૨.૧૯૯૪ ના પત્ર દ્વારા કસૂરવાર ન હોવાની રજૂઆત કરી હોવાનું કહેવાય છે અને એવું પણ જણાવ્યું હોવાનું કહેવાય છે કે તપાસમાં ભાગ લેવાથી કોઈ ઉપયોગી હેતુ સિદ્ધ થશે નહીં કારણ કે તપાસ પક્ષપાતી હોવાની ખાતરી હતી. પરિણામે અપીલકર્તાએ સામાવાળા દ્વારા ઉચાપત અને ગેરવર્તણૂક દર્શાવતા દસ્તાવેજો અને અન્ય સંબંધિત રેકૉર્ડની ચકાસણી કર્યા પછી સામાવાળાને સેવામાંથી બડતરફ કરવા આગળ વધ્યા.

૫. એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ ઉભા થયેલા વિવાદને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચે મુજબના બે મુદ્દા ઘડવામાં આવ્યા હતા:—

૧. શું સામાવાળા/મેનેજમેન્ટ અને અપીલકર્તા ટી.એન.એસ.ઈ. એક્ટ ૧૯૪૭ હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા છે?

૨. શું સામાવાળાએ અપીલકર્તાને બડતરફ કરતા પહેલા કલમ ૪૧(૧) ની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યું હતું?

૬. મુદ્દા નં. ૧ પર, એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા નોંધવામાં આવેલ તારણ એ હતું કે ધ યુનાઈટેડ પ્લાન્ટર્સ એસોસિએશન ઓફ સધર્ન ઇન્ડિયા, જે આપણી સમક્ષ અપીલકર્તા છે, તેને કાયદાની કલમ ૨(૩) હેઠળ જારી કરાયેલ તારીખ ૨૦.૧૨.૧૯૪૮ ના જી.ઓ. એમએસ. નં. ૬૨૬૫ માં તેના જાહેરનામા દ્વારા તમિલનાડુ સરકાર દ્વારા વાણિજ્યિક સંસ્થા તરીકે જાહેર કરવામાં આવી હોવાથી, તે કાયદા દ્વારા સંચાલિત થશે. વધુમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળા તે સંસ્થામાં એકાઉન્ટન્ટ તરીકે કાર્યરત હોવાથી, તેઓ કાયદાની કલમ ૨(૧૨) માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ "નોકરી કરતા વ્યક્તિ" ની વ્યાખ્યામાં આવશે. મુદ્દા નં. ૨ પર, એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા એવું તારણ કાઢવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળાને કાયદાની કલમ ૪૧(૧) ની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યા વિના અને ખાતાકીય તપાસ હાથ ધર્યા વિના સેવામાંથી બડતરફ કરવામાં આવ્યા હતા.

૭. અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જી.બી. પાઈએ મુદ્દા નં. ૧ પરના તારણોનો ગંભીરતાથી વિવાદ કર્યો ન હતો, પરંતુ તેમણે ભારપૂર્વક દલીલ કરી હતી કે મુદ્દા નં. ૨ પર એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા નોંધાયેલ તારણ સંપૂર્ણપણે ભૂલભરેલું હતું, કારણ કે જે હુકમ દ્વારા સામાવાળાની સેવાઓનો અંત લાવવામાં આવ્યો હતો તે બડતરફીનો હુકમ ન હતો અને, તેથી, ખાતાકીય તપાસ હાથ ધરવાની કોઈ આવશ્યકતા ન હતી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૪૧(૨) હેઠળ અપીલ માત્ર એ આધાર પર થઈ શકે છે કે સેવાઓમાંથી મુક્ત કરવા માટે કોઈ વાજબી કારણ ન હતું અથવા એમ્પ્લોયર દ્વારા ઠેરવ્યા મુજબ તેઓ ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ન હતા. સાદા ટર્મિનેશનના કિસ્સામાં, અપીલ, તેથી, થઈ શકશે નહિ કારણ કે તે ઉપરોક્ત કોઈપણ આધારોમાં આવશે નહિ.

૮. હુકમની પ્રકૃતિ, ભલે તે હાનિરહિત હોય કે શિક્ષાત્મક હોય, તે હુકમની સામગ્રી દ્વારા પ્રદર્શિત થાય છે. તારીખ ૫.૭.૧૯૯૪ નો હુકમ, જેના દ્વારા સામાવાળાને સેવામાંથી બડતરફ કરવામાં આવ્યા હતા, તેમાં અન્ય બાબતોની સાથે નીચે મુજબ જણાવેલ છે:—

"૧

૨. ઉપર જણાવેલ પત્રોની સામગ્રીઓ તેમજ સંબંધિત પુરાવાઓ, (એટલે કે) ૧૮મી જાન્યુઆરી ૧૯૯૪ ની નોટિસમાં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજોને ધ્યાનમાં લેતા, તે સ્પષ્ટ છે કે તમે તમારી સામે મૂકવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂકો માટે દોષિત છો અને તે મુજબ જણાયું છે. તમારા દ્વારા આચરવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂકોની ગંભીરતાને ધ્યાનમાં લઈને, ખાસ કરીને, તમે એકાઉન્ટન્ટ તરીકે ધરાવતા વિશ્વાસ અને જવાબદારીના હોદ્દાના પ્રકાશમાં, તમને તાત્કાલિક સેવામાંથી બડતરફ કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

૩

૪. એ નોંધનીય છે કે આ એસોસિએશનના તમારી સામે શરૂ કરવામાં આવેલી ફોજદારી કાર્યવાહીને આગળ વધારવાના તેમજ તમારા દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉચાપત અને અન્ય કૃત્યોના પરિણામે એસોસિએશનને થયેલા નુકસાનની રકમ વસૂલવાના અધિકારને પૂર્વગ્રહ વિના છે જે તમારી ધોર અને ગુનાહિત બેદરકારીને કારણે પણ છે. એ પણ નોંધનીય છે કે તમારા દ્વારા આચરવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂકોની પ્રકૃતિ અને તેના પરિણામે એસોસિએશનને થયેલા નુકસાનને ધ્યાનમાં રાખીને, તમે એસોસિએશન પાસેથી કોઈપણ ગ્રેયુઈટી માટે હકદાર રહેશો નહિ."

આ હુકમ, પ્રથમદર્શી રીતે, શિક્ષાત્મક પ્રકૃતિનો છે કારણ કે સામાવાળાને તેમના દ્વારા કથિત રીતે કરવામાં આવેલી ઉચાપત સહિતની ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા છે. આ હુકમ એક હાનિરહિત હુકમ નથી અને તેને એવા હુકમ તરીકે ગણી શકાય નહિ કે જેના દ્વારા સામાવાળાની સેવાઓનો માત્ર અંત લાવવામાં આવ્યો હોય. તેઓને વાસ્તવમાં સેવામાંથી બડતરફ કરવામાં આવ્યા હતા.

૯. અપીલકર્તાના વકીલ દ્વારા આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ જે પુરાવા રજૂ કરવા માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી, તેણે અપીલકર્તાને સામાવાળા સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપોના સમર્થનમાં પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈતી હતી કારણ કે એપેલેટ ઓથોરિટી પાસે તમિલનાડુ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ રૂલ્સ, ૧૯૪૮ ના નિયમ ૯(૩) સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૪૧(૨) દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવ્યા મુજબ અપીલના તબક્કે પુરાવા નોંધવાનો અધિકારક્ષેત્ર અને સત્તા છે. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી છે કે જો ખાતાકીય તપાસ દરમિયાન પ્રારંભિક તબક્કે સામાવાળાને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી ન હતી, તો અપીલના તબક્કે તેમને તે તક આપીને ક્ષતિ સુધારી શકાય નહિ અને, તેથી, જો એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા નવા પુરાવા રજૂ કરવાની અરજીનો નિકાલ કરવામાં ન આવ્યો હોય, તો પણ તે સત્તાધિકારીના હુકમને દૂષિત કરશે નહિ.

૧૦. કલમ ૧૪ અને નિયમ ૯ ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતા પહેલા, એ કહી શકાય કે ઔદ્યોગિક ન્યાયશાસ્ત્રની હંમેશા એવી ફિલસૂફી રહી છે કે જો એમ્પ્લોયર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી ખાતાકીય તપાસ ક્ષતિયુક્ત, ઊણપવાળી, અપૂર્ણ હોય અથવા બિલકુલ હાથ ધરવામાં ન આવી હોય, તો ટ્રિબ્યુનલ, નવેસરથી તપાસ હાથ ધરવા માટે તપાસ અધિકારીને કેસ પાછો મોકલવાને બદલે, તે પોતે જ પક્ષકારોને તેમના પુરાવા રજૂ કરવા માટે કહેશે જેથી એ નક્કી કરી શકાય કે જેના માટે કર્મચારી સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી, તે આરોપો સ્થાપિત થયા હતા કે નહિ. પડતર કાર્યવાહી એમ્પ્લોયર

અને કર્મચારીને ઘર્ષણની સ્થિતિમાં રાખે છે જે વધુ ગેરસમજણો અને કડવાશ પેદા કરે છે. તેથી, તે સર્વોચ્ચ મહત્વનું છે કે આવી કાર્યવાહી વહેલી તકે પૂરી થવી જોઈએ જેથી ઔદ્યોગિક શાંતિ અને મેનેજમેન્ટ અને મજૂરો વચ્ચે સૌહાર્દપૂર્ણ સંબંધો જળવાઈ રહે.

૧૧. આ કોર્ટે મેસર્સ ઇન્ડિયન આયર્ન એન્ડ સ્ટીલ કંપની લિ. વિ. ઘેર વર્કમેન, એ.આઈ.આર. (૧૯૫૮) એસસી ૧૩૦ માં એવું સ્થાપિત કર્યું હતું કે ગેરવર્તણૂક માટે બડતરફીના કિસ્સામાં, ટ્રિબ્યુનલ અપીલ કોર્ટ તરીકે કામ કરતું નથી અને મેનેજમેન્ટના નિર્ણયને બદલે પોતાનો નિર્ણય મૂકવો તેના અધિકારક્ષેત્રમાં નથી અને તે માત્ર ત્યારે જ દખલ કરશે જ્યારે મેનેજમેન્ટ તરફથી સદ્ભાવનાનો અભાવ, ભોગ બનવું અથવા અયોગ્ય શ્રમ પ્રથા વગેરે હોય. આ નિર્ણયને પંજાબ નેશનલ બેંક લિ. વિ. ઇટ્સ વર્કમેન, [૧૯૬૦] ૧ એસસીઆર ૮૦૬ માં અનુસરવામાં આવ્યો હતો.

૧૨. મેસર્સ ભારત સુગર મિલ્સ લિ. વિ. જય સિંહ, [૧૯૬૨] ૩ એસસીઆર ૬૮૪ માં, એમ્પ્લોયરને તેની કાર્યવાહીને વાજબી ઠેરવતા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપવાના પ્રશ્ન (ખાતાકીય તપાસ ખામીયુક્ત જણાયા પછી) પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો અને એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે આવી સ્થિતિમાં પક્ષકારોને પુરાવા રજૂ કરવાની મંજૂરી આપવી યોગ્ય રહેશે જેથી ટ્રિબ્યુનલ પોતે કર્મચારી પર મૂકવામાં આવેલી ગેરવર્તણૂક વિશે સંતુષ્ટ થઈ શકે. બર્કિંગહામ એન્ડ કર્પોરેટ કંપની લિ. વિ. વર્ક્સ ઓફ ધ કંપની, (૧૯૫૨) લેબ આઈસી ૪૯૦ માં લેબર એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, જેમાં એવું સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું કે તે તબક્કે પ્રથમ વખત પણ પુરાવા રજૂ કરી શકાય છે. મેનેજમેન્ટ ઓફ રિટ્ઝ થિયેટર (પ્રાઈવેટ) લિ. વિ. ઇટ્સ વર્કમેન, [૧૯૬૩] ૩ એસસીઆર ૪૬૧ માં આ પ્રશ્ન પર ફરીથી વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો, અને અગાઉ સ્થાપિત કરાયેલા કાયદાનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું. ખારદાહ કંપની લિ. વિ. ઘેર વર્કમેન, [૧૯૬૪] ૩ એસસીઆર ૫૦૬ અને વર્કમેન ઓફ મોતીપુર સુગર ફેક્ટરી (પ્રાઈવેટ) લિ.

વિ. મોતીપુર સુગર ફેક્ટરી, [૧૯૬૫] ૩ એસસીઆર ૫૮૮ માં આ કોર્ટનો નિર્ણય પણ એ જ અસર ધરાવે છે. સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા વિ. આર.કે. જૈન અને અન્ય, [૧૯૭૨] ૧ એસસીઆર ૭૫૫ માં અને દિલ્લી કલોથ એન્ડ જનરલ મિલ્સ કંપની લિ. વિ. લુધ બુધ સિંહ, (૧૯૭૨) ૧ લેબર લો જર્નલ ૧૮૦ એસસી માં, એવું ફરીથી સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં એમ્પ્લોયર કામદારને બડતરફ કરતા પહેલા તપાસ કરવામાં નિષ્ફળ ગયો હોય, ત્યાં કાર્યવાહી વાજબી હતી તે દર્શાવવા માટે ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ તમામ સંબંધિત પુરાવા રજૂ કરવાનું તેના માટે ખુલ્લું રહેશે.

૧૩. દરમિયાનમાં ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટની જોગવાઈઓમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને ઇન્ટરનેશનલ લેબર ઓર્ગેનાઇઝેશનની ભલામણ પર, સંસદ દ્વારા કાયદામાં કલમ ૧૧એ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમાં એ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ પાસે માત્ર બડતરફીના હુકમને રદ કરવાની અને કામદારોને પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપવાની જ સત્તા નથી, પરંતુ તેને ઓછી સજા આપવાની પણ સત્તા છે. જોકે, કલમ ૧૧એ ની શરતમાં એ જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ટ્રિબ્યુનલ માત્ર રેકૉર્ડ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રી પર જ આધાર રાખશે અને કોઈ નવા પુરાવા લેશે નહિ.

૧૪. કલમ ૧૧એ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, ધ વર્કમેન ઓફ મેસર્સ ફાયરસ્ટોન ટાયર એન્ડ રબર કંપની ઓફ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. ધ મેનેજમેન્ટ અને અન્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૭૩) એસસી ૧૨૨૭ માં આરોપોના ગુણદોષ નક્કી કરવા માટે પુરાવા લેવાના ટ્રિબ્યુનલના અધિકારક્ષેત્ર અંગે એક પ્રશ્ન ઊભો થયો હતો અને એવું સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું કે કલમ ૧૧એ ની શરતમાં સમાવિષ્ટ મનાઈ હોવા છતાં, આરોપી વ્યક્તિના દોષ વિશે પોતાને સંતુષ્ટ કરવા માટે, ટ્રિબ્યુનલને પુરાવા લેવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે અને તે બાબતમાં કાયદામાં કોઈ ફેરફાર થયો નથી. એવો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે જો એમ્પ્લોયર દ્વારા ખાતાકીય તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હોય, તો ટ્રિબ્યુનલ તે તપાસના ગુણદોષની ચકાસણી કરશે અને રેકૉર્ડ પર અગાઉથી

ઉપલબ્ધ પુરાવાઓ પૂરતું પોતાને સીમિત રાખશે. પરંતુ જ્યાં તપાસ ખામીયુક્ત હતી, ત્યાં ટ્રિબ્યુનલ આરોપોના ગુણદોષ નક્કી કરવા માટે હજુ પણ નવા પુરાવા લઈ શકે છે.

૧૫. આ નિર્ણયને ત્યારથી આ કોર્ટ દ્વારા ધ ઈસ્ટ ઈન્ડિયા હોટેલ્સ વિ. ઘેર વર્કમેન અને અન્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૭૪) એસસી ૬૯૬; ધ કૂપર એન્જિનિયરિંગ લિ. વિ. પી.પી. મુંડે, એ.આઈ.આર. (૧૯૭૫) એસસી ૧૯૦૦; રસ્ટન એન્ડ હોર્ન્સબી લિ. વિ. ટી.બી. કદમ, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૫ એસસી ૨૦૨૫ સહિતના અસંખ્ય કેસોમાં અનુસરવામાં આવ્યો છે, અને ભારત ફોર્જ કંપની લિ. વિ. એ.બી. ઝોડગે અને અન્ય, [૧૯૮૬] ૪ એસસીસી ૩૭૪ ના તાજેતરના નિર્ણયમાં, જેમાં એ ફરીથી પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું હતું કે પક્ષકારોને ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પુરાવા રજૂ કરવાનો અધિકાર છે અને ટ્રિબ્યુનલ આવા પુરાવાઓના આધારે, કર્મચારીના દોષ વિશે પોતાના નિષ્કર્ષ પર આવી શકે છે.

૧૬. હવે આપણે કલમ ૪૧ અને નિયમ ૮ ની જોગવાઈઓ પર વિચાર કરવા આગળ વધી શકીએ છીએ જે નીચે ટાંકવામાં આવી છે:—

"કલમ ૪૧. બડતરફીની નોટિસ— (૧) કોઈ પણ એમ્પ્લોયર સતત છ મહિનાથી ઓછા ન હોય તેવા સમયગાળા માટે નોકરીમાં રહેલ વ્યક્તિની સેવાઓ, વાજબી કારણ સિવાય અને આવી વ્યક્તિને ઓછામાં ઓછા એક મહિનાની નોટિસ અથવા આવી નોટિસના બદલામાં વેતન આપ્યા વિના, સમાપ્ત કરી શકશે નહીં, જો કે, એવી નોટિસ જરૂરી રહેશે નહીં જ્યાં આવી વ્યક્તિની સેવાઓ તે હેતુ માટે હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસમાં નોંધાયેલા સંતોષકારક પુરાવા દ્વારા સમર્થિત ગેરવર્તણૂકના આરોપ પર સમાપ્ત કરવામાં આવી હોય.

(૨) નોકરી કરતી વ્યક્તિને આવા સત્તાધિકારી સમક્ષ અને નિર્ધારિત કરવામાં આવે તેવા સમયની અંદર અપીલ કરવાનો અધિકાર રહેશે કાં તો એ આધાર પર કે તેની સેવાઓમાંથી મુક્ત કરવા માટે કોઈ વાજબી કારણ ન હતું અથવા એ આધાર પર કે એમ્પ્લોયર દ્વારા ઠેરવ્યા મુજબ તે ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ન હતો.

(૩) એપેલેટ ઓથોરિટીનો નિર્ણય અંતિમ રહેશે અને એમ્પ્લોયર અને નોકરી કરતી વ્યક્તિ બંને પર બંધનકર્તા રહેશે."

નિયમ ૯. કલમ ૪૧(૧) હેઠળ અપીલ.— લેબર કમિશનર દ્વારા તેમને સોંપવામાં આવેલા તેમના સંબંધિત વિસ્તારોમાં ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર ઉક્ત કાયદાની કલમ ૪૧ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ અપીલ સાંભળવાના હેતુઓ માટે સત્તાધિકારી રહેશે:

જો કે લેબર કમિશનર, લેખિત હુકમ દ્વારા, આ સંબંધમાં કોઈપણ પક્ષકાર દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત પર અથવા તેમના પોતાના રેકૉર્ડ પર, સત્તાધિકારી સમક્ષ પડતર આ કાયદા હેઠળના કોઈપણ કેસને પાછો ખેંચી શકે છે અને નિકાલ માટે અન્ય સત્તાધિકારીને ટ્રાન્સફર કરી શકે છે. આવા સત્તાધિકારી કે જેને કેસ આ રીતે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હોય તે, ટ્રાન્સફરના હુકમમાં વિશેષ નિર્દેશને અધીન રહીને નવેસરથી અથવા જે તબક્કે તે ટ્રાન્સફર કરવામાં આવ્યો હતો તે તબક્કેથી આગળ વધી શકે છે.

(૨) કલમ ૪૧ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળની કોઈપણ અપીલ નોકરી કરતી વ્યક્તિ દ્વારા એમ્પ્લોયર સાથેની સેવા સમાપ્ત કરવાના હુકમની બજવણીની તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર દાખલ કરવામાં આવશે, આવી બજવણી અસરકારક માનવામાં આવશે જો તે વ્યક્તિગત રીતે હાથ ધરવામાં આવે અથવા જો તે વ્યવહાર ન હોય, તો છેલ્લા જાણીતા સરનામા પર પ્રીપેડ રજિસ્ટર્ડ

પોસ્ટ દ્વારા જ્યારે આવી બજવણીની તારીખ તે તારીખ માનવામાં આવશે જ્યારે પત્ર ટપાલના સામાન્ય ક્રમમાં પહોંચશે.

[જો કે અપીલકર્તા એપેલેટ ઓથોરિટીને સંતુષ્ટ કરે કે તે સમયગાળામાં અપીલ દાખલ ન કરવા માટે તેમની પાસે પૂરતું કારણ હતું તો ત્રીસ દિવસના ઉક્ત સમયગાળા પછી અપીલ દાખલ કરી શકાશે.]

(૩) કલમ ૪૧ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ તેમની સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલની સુનાવણી કરતી વખતે એપેલેટ ઓથોરિટી (ડેપ્યુટી કમિશનર ઓફ લેબર) દ્વારા અનુસરવામાં આવનારી પ્રક્રિયા સંક્ષિપ્ત રહેશે. તેઓ તેમની સમક્ષ રજૂ કરાયેલ પુરાવાઓ ટૂંકમાં નોંધશે અને ત્યારબાદ તેના કારણો આપીને હુકમો પસાર કરશે. અપીલનું પરિણામ શક્ય તેટલી વહેલી તકે પક્ષકારોને જણાવવામાં આવશે. જો પક્ષકારો દ્વારા જરૂરી હોય તો, હુકમોની નકલો પણ પૂરી પાડવામાં આવશે."

૧૭. ઉપર ટાંકવામાં આવેલી જોગવાઈઓના વાંચન પરથી, એ જોવા મળશે કે અપીલમાં સામેલ પ્રશ્ન પર પુરાવા નોંધવા અને પોતાના તારણ પર આવવા માટે એપેલેટ ઓથોરિટીનું અધિકારક્ષેત્ર ખૂબ વ્યાપક છે. જો ખાતાકીય તપાસમાં પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા હોય અને ત્યારબાદ બડતરફીનો હુકમ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તો પણ, એપેલેટ ઓથોરિટી માટે, જરૂર પડે તો, પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તેવા પુરાવા નોંધવાનું ખુલ્લું રહેશે. તેનાથી વિપરીત, જો ખાતાકીય તપાસ એકપક્ષીય હોય અથવા તે કાર્યવાહી દરમિયાન કોઈ પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા ન હોય, તો પણ કસૂરવાર અધિકારી સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપો પર પોતાના તારણો પર આવવા સક્ષમ બનાવવા માટે વધારાના પુરાવા લેવામાં એપેલેટ ઓથોરિટી વાજબી ગણાશે.

૧૮. આ કોર્ટે રેમિંગ્ટન રેન્ડ ઓફ ઈન્ડિયા લિ. વિ. થિરુ આર. જંબુલિંગમ, [૧૯૭૫] ૨ એસસીઆર ૧૭ માં, અગાઉથી જ કાયદાની કલમ ૪૧ ની જોગવાઈઓના કાર્યક્ષેત્ર પર વિચાર કર્યો છે અને ઠેરવ્યું છે કે કમિશનર (ડેપ્યુટી લેબર કમિશનર) જે કાયદા હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટી છે તેમનું અધિકારક્ષેત્ર ઈન્ડસ્ટ્રિયલ ડિસ્પ્યુટ્સ એક્ટની કલમ ૩૩ હેઠળની અરજીમાં ટ્રિબ્યુનલથી વિપરીત વ્યાપક કાર્યક્ષેત્રનું છે. વધુમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે કમિશનર આ મામલાની સંપૂર્ણપણે ફરીથી સુનાવણી કરવા અને પુરાવાઓનું પુનઃમૂલ્યાંકન કર્યા પછી અથવા ન્યાયના હિતમાં જો જરૂરી હોય તો વધારાના પુરાવા ધ્યાનમાં લીધા પછી પોતાના તારણ પર આવવા માટે સક્ષમ છે.

૧૯. ચેરમેન, મેસર્સ બ્રુક બોન્ડ ઈન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ વિ. ચંદ્ર નાથ ચૌધરી, [૧૯૬૯] ૧ એસસીઆર ૮૧૯ માં આ કોર્ટની ત્રણ જજોની બેંચ દ્વારા સમાન જોગવાઈ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો. તે કેસમાં, કોર્ટે બિહાર શોપ્સ એન્ડ કોમર્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ્સ એક્ટ અને તેના હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમોની જોગવાઈઓ પર વિચાર કર્યો હતો. બિહાર એક્ટની કલમ ૨૬ ની પેટા-કલમ (૧) માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે કોઈ પણ એમ્પ્લોયર કોઈ કર્મચારીને વાજબી કારણ સિવાય અને આવા કર્મચારીને ઓછામાં ઓછા એક મહિનાની નોટિસ અથવા તેના બદલામાં એક મહિનાનું વેતન આપ્યા વિના બડતરફ કે ડિસ્ચાર્જ કરશે નહીં. પેટા-કલમ (૧) ની શરતમાં એવું નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું હતું કે જ્યાં ગેરવર્તણૂકના આરોપસર સેવાઓમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે ત્યાં નોટિસ જરૂરી રહેશે નહીં. પેટા-કલમ (૨) દ્વારા એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે દરેક બડતરફ કે ડિસ્ચાર્જ કરાયેલ કર્મચારી ત્રણ આધારો પર નિર્ધારિત સત્તાધિકારી (લેબર કોર્ટ) સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરી શકશે, એટલે કે -

(૧) કે તેની સેવાઓમાંથી મુક્ત કરવા માટે કોઈ વાજબી કારણ ન હતું, અથવા

(૨) કે પેટા-કલમ ૧ ની જરૂરિયાત મુજબ તેને કોઈ નોટિસ બજાવવામાં આવી ન હતી, અથવા

(૩) કે એમ્પ્લોયર દ્વારા ઠેરવ્યા મુજબ તે કોઈ ગેરવર્તણૂક માટે દોષિત ન હતો.

૨૦. કલમ ૨૬ ની પેટા-કલમ (૫) સક્ષમ સત્તાધિકારીને પુરાવા નોંધવા અને આવા પુરાવા પર પોતાના તારણો પર આવવા સક્ષમ બનાવે છે. એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે સત્તાધિકારીએ પક્ષકારો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવા અને ખાતાકીય તપાસમાં આપવામાં આવેલા તારણોથી સ્વતંત્ર રીતે તેના દ્વારા નોંધવામાં આવેલા પુરાવા પર પોતાના સ્વતંત્ર તારણો પર આવવાનું જરૂરી હતું. તેમાં કોઈ શંકા નથી કે કલમ ૨૬ હેઠળની કાર્યવાહી ખાતાકીય તપાસના પરિણામે પસાર કરવામાં આવેલા હુકમ સામે અપીલના રૂપમાં ન હતી અને તે સ્વતંત્ર અને મૂળ કાર્યવાહી હતી પરંતુ નિર્ધારિત સત્તાધિકારી ખાતાકીય તપાસમાં નોંધાયેલા તારણો અને પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લીધા વિના પોતાના તારણ પર આવી શકે તે માટે પુરાવા નોંધવાનો અધિકારક્ષેત્ર તમિલનાડુ એક્ટ હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટીના અધિકારક્ષેત્ર સમાન હતો. અહીં પણ સત્તાધિકારી (ડેપ્યુટી લેબર કમિશનર) ને કર્મચારી સામે ઘડવામાં આવેલા આરોપોના સંદર્ભમાં વધારાના પુરાવા લેવાની અને પોતાના તારણ પર આવવાની સત્તા અને અધિકારક્ષેત્ર પણ આપવામાં આવ્યા છે. એપેલેટ ઓથોરિટીના વ્યાપક અધિકારક્ષેત્રને ધ્યાનમાં રાખીને, કાયદાકીય રીતે એવી દલીલ કરી શકાય નહીં કે પુરાવા નોંધવા માટે એપેલેટ ઓથોરિટીનું અધિકારક્ષેત્ર માત્ર એવા કિસ્સાઓ પૂરતું સીમિત રહેશે જ્યાં ખાતાકીય તપાસમાં કોઈ પુરાવા નોંધવામાં આવ્યા ન હોય અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું ઉલ્લંઘન થયું હોય. આવા કિસ્સાઓ ઉપરાંત, એટલે કે, એવા કિસ્સાઓ જેમાં કર્મચારીને સુનાવણીની તક આપવામાં આવી ન હતી અથવા કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું કોઈપણ રીતે ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હતું, એપેલેટ ઓથોરિટી પાસે કર્મચારી તેની સામે ઘડવામાં આવેલા

આરોપો માટે દોષિત હતો કે નહિ તે મહત્વના પ્રશ્ન પર પોતાના તારણ પર આવવા માટે, જો જરૂરી હોય તો, પુરાવા નોંધવાનો અધિકારક્ષેત્ર પણ રહેશે.

૨૧. મદ્રાસ હાઇકોર્ટ સેલમ શેવાપેટ શ્રી વેંકટેશ્વર બેંક લિ. વિ. કૃષ્ણાન (કે.કે.) અને અન્ય, (૧૯૫૯) ૨ એલએલજે ૭૯૭ માં ઠેરવ્યું કે કલમ ૪૧(૨) હેઠળ એપેલેટ ઓથોરિટી પાસે એ તપાસ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે કે શું વૈધાનિક શરતો જેની આધીન રહીને જ નોકરને બડતરફ કરી શકાય, તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે કે નહિ. તે સૂચિત કરે છે કે એપેલેટ ઓથોરિટી પુરાવા પણ નોંધી શકે છે ખાસ કરીને જ્યારે તેણે આરોપો સ્થાપિત થયા હતા કે નહિ તે અંગેના તારણો પણ નોંધવાના હોય.

૨૨. મદ્રાસ હાઇકોર્ટ ફરીથી શ્રીરંગમ જનોપકારા બેંક લિ. વિ. રંગરાજન (એસ.) અને અન્ય, (૧૯૬૪) ૧ એલએલજે ૨૨૧ માં, નિયમ ૯ સાથે વંચાણો લેતા કલમ ૪૧ ના કાર્યક્ષેત્ર અને વ્યાપ પર વિચાર કર્યો અને સ્થાપિત કર્યું કે :—

"અમને એવું જણાય છે કે આ નિયમ એપેલેટ ઓથોરિટીને કલમ ૪૧(૨) ની બહાર પુરાવા લેવાની સત્તા આપવાનો ઈરાદો ધરાવતો નથી; નિયમ ખરેખર પ્રક્રિયાનો એક નિયમ સ્થાપિત કરે છે કે અપીલની સુનાવણી સંક્ષિપ્ત હશે, કે (જો) નોંધાયેલ પુરાવા ટૂંકા હશે, અને જ્યારે હુકમો પસાર કરવામાં આવે, ત્યારે કારણો આપવા જોઈએ. તેથી નિયમ ૯(૨) ને કલમ ૪૧(૨) થી અલગ કરીને તપાસવા માટે કોઈ અવકાશ નથી, અને એ નક્કી કરવા માટે કે નિયમ ૯(૨) કલમ ૪૯ હેઠળ નિયમ બનાવવાની સત્તાથી ઘણો આગળ ગયો છે, એ આધાર પર કે તે એપેલેટ ઓથોરિટીને વધારાના પુરાવા લેવાની સત્તા આપે છે.

મદ્રાસ શોપ્સ એન્ડ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એક્ટ જેવા કાયદાની યોગ્ય કામગીરીના હિતમાં, જો કેસના સંજોગો તેને વાજબી ઠેરવતા હોય

તો, એપેલેટ ઓથોરિટીને જાતે પુરાવા લેવાની સત્તા આપવાનું પણ જરૂરી જણાશે."

૨૩. ઉપરોક્ત નિર્ણયોના ધ્યાનમાં, તેમાં કોઈ શંકા રહેતી નથી કે એપેલેટ ઓથોરિટી પાસે અપીલના તબક્કે પુરાવા લેવાનો અને કસૂરવાર કર્મચારીના દોષ વિશે પોતાના તારણ પર આવવાનો અધિકારક્ષેત્ર છે.

૨૪. જો ઉપર સ્થાપિત સિદ્ધાંતોના પ્રકાશમાં હાલના કેસનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવે, તો એ ધ્યાનમાં આવશે કે એપેલેટ ઓથોરિટીએ સામાવાળાના ડિસ્ટ્યાર્જ/બડતરફીના હુકમમાં માત્ર એ આધાર પર દખલગીરી કરી છે કે સામાવાળા સામે કરવામાં આવેલા આરોપોની ખાતાકીય તપાસ યોજવામાં આવી ન હતી. તેણે પુરાવા નોંધવા માટે અપીલકર્તાની અરજી અંગે નિર્ણય લીધો ન હતો. તેથી, એપેલેટ ઓથોરિટીએ, વધારાના પુરાવા માટે અપીલકર્તાની અરજીનો નિકાલ ન કરીને અને એ આધાર પર અપીલનો નિકાલ કરવા આગળ વધીને કે બડતરફીનો હુકમ ખાતાકીય તપાસ હાથ ધર્યા વિના પસાર કરવામાં આવ્યો હોવાથી તે કાયદાની દૃષ્ટિએ ખામીયુક્ત હતો, તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.

૨૫. હવે આપણે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો સંબંધિત સામાવાળાના વિદ્વાન વકીલની દલીલ પર વિચાર કરી શકીએ છીએ જે પ્રારંભિક તબક્કે, એટલે કે, ખાતાકીય તપાસ સમયે ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા ન હતા. ખામી અપીલના તબક્કે સુધારી શકાય તેવી છે કે નહિ તે પ્રશ્ન છે.

૨૬. ખામી સુધારી શકાય તેવી નથી તેવી તેમની દલીલોના સમર્થનમાં વિદ્વાન વકીલે ઇન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ્સ ઓફ ઇન્ડિયા વિ. એલ.કે. રત્ના અને અન્ય, [૧૯૮૬] ૪ એસસીસી ૫૩૭ માં આ કોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે. એમાં કોઈ શંકા નથી કે આ કેસમાં એવું સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું કે નિર્ણય પછીની સુનાવણી એ નિર્ણય પહેલાની સુનાવણીનો અસરકારક વિકલ્પ હોઈ શકે નહીં અને જો પ્રારંભિક તબક્કે નિર્ણય લેતા પહેલા

સુનાવણીની તક આપવામાં ન આવે, તો તેનાથી ગંભીર નુકસાન થશે, કારણ કે જો આવી તક અપીલના તબક્કે પૂરી પાડવામાં આવે છે, તો વ્યક્તિ બીજી સંસ્થા સમક્ષ અપીલ કરવાના તેના અધિકારથી વંચિત થઈ જાય છે. એવા કિસ્સાઓ હોઈ શકે છે જ્યાં ચોક્કસ સેવા અથવા વૈધાનિક નિયમ દ્વારા સુનાવણીની તક બાકાત રાખવામાં આવે છે. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. તુલસી રામ પટેલ, [૧૯૮૫] ૩ એસસીસી ૩૯૮ માં, બંધારણના અનુચ્છેદ ૩૧૧(૨) ની બીજી શરત દ્વારા નિર્ણય પહેલાની સુનાવણી બાકાત રાખવામાં આવી હતી, અને તેથી, કોર્ટે એવો મત લીધો હતો કે જોકે સરકારી કર્મચારીને તેની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો સામે પોતાનો બચાવ કરવાની કોઈ અગાઉની તક મળી ન હતી, પરંતુ તેને તેના દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં એવી રજૂઆત કરવાની તક મળી હતી કે જે આરોપોસર તેને સેવામાંથી દૂર કરવામાં આવ્યો હતો તે સાચા ન હતા. આવા કિસ્સામાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પૂરતા પ્રમાણમાં પાલન કરવામાં આવ્યું હોવાનું માનવામાં આવશે. શ્રીમતી મેનકા ગાંધી વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, [૧૯૭૮] ૧ એસસીસી ૨૪૮ માં અને લિબર્ટી ઓર્ડલ મિલ્સ અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, [૧૯૮૪] ૩ એસસીસી ૪૬૫ માં, નિર્ણય લેવાયા પછી રજૂઆત કરવાની તક પૂરતા પ્રમાણમાં પાલન હોવાનું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું. બધું દરેક કેસની હકીકતો પર આધાર રાખે છે.

૨૭. હાલના કેસમાં, અપીલકર્તાએ એવી રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળાને સુનાવણીની તક પૂરી પાડવામાં આવી હોવા છતાં તેમણે ખાતાકીય તપાસમાં ભાગ લીધો ન હતો. તેમને દસ્તાવેજોના નિરીક્ષણની ઓફર પણ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ તેમણે તે તકનો લાભ લીધો ન હતો. તેમણે પોતે જ એપેલેટ ઓથોરિટીના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને તેમની સામે પસાર કરવામાં આવેલ બડતરફીનો હુકમ એ આધાર પર રદ કરવામાં આવ્યો હતો કે અપીલકર્તાએ કોઈ ખાતાકીય તપાસ યોજી ન હતી. ઉપર અગાઉ જ જોવા મળ્યું છે તેમ એપેલેટ ઓથોરિટી પાસે સંબંધિત કર્મચારીના દોષ વિશે પોતાના તારણ

પર આવવા સક્ષમ બનાવવા માટે પુરાવા નોંધવાનો સંપૂર્ણ અધિકારક્ષેત્ર છે. કારણ કે એપેલેટ ઓથોરિટીએ ખાતાકીય તપાસમાં નોંધાયેલા તારણોને ધ્યાનમાં લીધા વિના, તેના દ્વારા નોંધાયેલા પુરાવાઓના આધારે પોતાના તારણ પર આવવાનું છે, રત્નાના કેસ (ઉપર મુજબ) માં સ્થાપિત નિયમ સખત રીતે લાગુ પડશે નહીં અને અપીલના તબક્કે સામાવાળાને પૂરી પાડવામાં આવતી સુનાવણીની તક ન્યાયી અને યોગ્ય તપાસ માટેની તેમની માંગને પૂરતા પ્રમાણમાં સંતોષશે.

૨૮. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે. એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૨.૨.૧૯૯૬ નો ચુકાદો અને હુકમ રદ કરવામાં આવે છે અને કાયદાની કલમ ૪૧ હેઠળ સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલનો નવેસરથી ઉપર કરવામાં આવેલા અવલોકનોના પ્રકાશમાં કાયદા મુજબ નિકાલ કરવા માટે કેસ એપેલેટ ઓથોરિટીને રિમાન્ડ કરવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નથી.

એસ.વી.કે.આઈ.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.